

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Tidsbegränsade bygglov för flyttbara bostäder (promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändring i plan- och bygglagen (2010:900) och förslag till ändring i plan- och byggförordningen (2011:338).

Det föreslås att det i plan- och bygglagen förs in en särskild reglering om tidsbegränsat bygglov för flyttbara byggnader för bostadsändamål. Förslaget anges innebära en förenkling i förhållande till de möjligheter som redan finns att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Denna förenkling anges innebära att det ska göras en bedömning enbart om byggnaden är flyttbar och inte av om behovet av åtgärden är tillfälligt, vilket krävs för att få tidsbegränsat bygglov enligt dagens regelverk. Vidare ska tidsbegränsat bygglov få ges även om samtliga förutsättningar för ett permanent bygglov är uppfyllda, vilket befintliga bestämmelser inte heller ger utrymme för. Enligt förslaget ska ett tidsbegränsat bygglov få avse sammanlagt högst 15 år. Det föreslås också att det i plan- och byggförordningen förs in bestämmelser som innebär att vissa krav på byggnader, bl.a. när det gäller tillgänglighet, lämplighet och användbarhet, inte behöver uppfyllas för flyttbara bostäder som uppförs med tidsbegränsat bygglov. De föreslagna ändringarna anges emellertid inte innebära sänkta krav enligt miljöbalken eller föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken avseende exempelvis hälsoskydd.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I remissen anges att det krävs en rad åtgärder för att möta det stora behovet av bostäder i landet. Det anges att syftet med förslaget är att göra det möjligt att använda flyttbara bostäder som ett komplement till permanent byggnation där bostadsbehovet inte fullt ut kan tillgodoses genom ordinarie plan- och byggprocesser. Förslaget anges också skapa större möjligheter till effektiv markanvändning, bl.a. under pågående plan- och byggprocesser.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I remissen anges att bostadsbristen på lång sikt ska lösas genom permanent byggnation men att det i dagsläget krävs även ökade möjligheter till alternativa lösningar under en övergångsperiod. Det anges att dagens reglering ger begränsade möjligheter till sådana lösningar när det gäller bostäder.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av remissen att förslagsställaren ser permanent byggnation som den långsiktiga lösningen på bostadsbristen och förslaget om flyttbara bostäder med tillfälligt bygglov är ett komplement till detta, eftersom den permanenta byggnationen i sig inte kan väntas tillkomma i tillräckligt snabb takt. Det går att sluta sig till att förslagsställarens bedömning är att om förslaget inte genomförs riskerar dagens situation att bli mer långvarig. I princip anser därför Regelrådet att det finns en beskrivning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd. Det hade varit önskvärt om det tydligare hade framgått om förslagsställaren övervägt andra former av åtgärder än reglering. Befintlig information är emellertid tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I remissen anges att den föreslagna förordningsändringen inte innebär några nya tekniska krav på de bostadsbyggnader som uppförs med tidsbegränsat bygglov, utan enbart utgör lättnader i förhållande till gällande krav. Den behöver därför enligt förslagsställaren inte anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter m.m. (anmälningsdirektivet).

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställarens bedömning när det gäller anmälningsdirektivet har redovisats och motiverats tydligt.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I remissen anges att de föreslagna ändringarna i plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen ska träda i kraft den 1 juli 2017 och upphöra att gälla den 1 juli 2023. Inget anges om särskilda hänsyn har tagits till företag vid fastställande av tidpunkt. Det anges att det kan finnas behov av speciella informationsinsatser riktade till bl.a. kommuner, företag och enskilda.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är visserligen en brist att det saknas information om företags förutsättningar har beaktats vid fastställande av tidpunkten för ikraftträdande. Eftersom förslaget såvitt Regelrådet kan förstå innebär förenkling för berörda företag och det inte är särskilt sannolikt att företag kan beröras negativt av den valda tidpunkten är detta inte en väsentlig brist. De överväganden som ligger bakom förslaget om ett snabbt ikraftträdande framgår av remissen.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Inget anges om berörda företags antal eller storlek. Det anges att förslaget innebär större möjligheter för företag som tillhandahåller flyttbara bostadsbyggnader att uppföra sådana med stöd av tidsbegränsade bygglov.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Inget anges om påverkan på administrativa kostnader.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslaget syftar, såvitt Regelrådet kan förstå, till att förenkla förfarandet för de företag som är intresserade av att tillhandahålla flyttbara bostäder. Det nämns i beskrivningen av konsekvenser för kommuner att förslaget medför att sökanden inte måste visa att behovet av bostäder är tillfälligt och att detta väntas leda till att kommunerna får behandla fler ansökningar om tidsbegränsade bygglov än idag. Regelrådet anser att mycket talar för att den tid som ett företag måste lägga på att utforma en ansökan om tidsbegränsat bygglov blir mindre omfattande till följd av att det inte längre åligger företaget att visa att behovet är tillfälligt. En mindre tidsåtgång för detta borde i sin tur innebära en mindre administrativ kostnad för företaget.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Det anges att föreslagna förordningsbestämmelser innebär att plan- och bygglagens krav på lämplighet, god form-, färg och materialsamverkan samt tillgänglighet inte behöver uppfyllas. Det anges medföra större flexibilitet när det gäller disponeringen av byggnadens ytor och möjliggör fler och mer kostnadseffektiva bostäder. Förslaget väntas även medföra att regelverket blir mer förutsägbart när kommunerna inte längre själva får avgöra om utformningskraven ska gälla vid tidsbegränsade bygglov och det anges bli större möjligheter att använda samma utformning i olika kommuner. Med ökade möjligheter till serieproduktion anges det även bli möjligt att produktionskostnaderna minskar.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren har redovisat ett flertal möjliga effekter av förslaget för berörda företag. Såvitt Regelrådet kan bedöma kan den beskrivna påverkan få följder både för företagets verksamhet och för företagets andra kostnader. Regelrådet har visserligen förståelse för att det kan vara svårt att beräkna vad effekten kan bli i minskade produktionskostnader men vill i detta sammanhang nämna möjligheten att göra uppskattningar och exempelberäkningar. Om försök har gjorts att beräkna eller uppskatta kostnader, men det har visat sig omöjligt borde detta ha angetts. Är förslagsställarens bedömning att det inte är meningsfullt att försöka beräkna eller uppskatta effekten borde detta anges och motiveras. Det är visserligen värdefullt att olika aspekter i hur företagen kan påverkas har identifierats, men befintlig beskrivning av påverkan på andra kostnader borde ha kunnat vara något mer utvecklad. Det hade också kunnat förbättra konsekvensutredningens kvalitet om någon uppskattning hade gjorts av i vilken mån som förslaget kan medföra ökade intäkter för företagen.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagets andra kostnader bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Inget anges om påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det kan inte på förhand uteslutas att förslaget har en påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. I den mån som dagens regelverk innebär högre administrativa kostnader och större osäkerhet för företagen, är det möjligt att de minsta företagen får proportionerligt störst nytta av förändringarna i dessa avseenden. Samtidigt är det möjligt att det är större företag som har bäst förutsättningar att utnyttja de möjligheter till en utökad serieproduktion som förslagsställaren nämner. Vidare är det möjligt att flyttbara byggnader som kan massproduceras är en typ av byggnader som även skulle kunna importeras. Det kan alltså inte på förhand uteslutas att ett inslag av internationell konkurrens kan finnas. Mot denna bakgrund hade det varit motiverat med en utvecklad analys av i vilken mån och på vilket sätt som konkurrensförhållandena för berörda företag kan påverkas av förslaget.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Inget anges om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet gör följande bedömning. Den beskrivning som ges av vilka företag som berörs och hur är inte tillräckligt tydlig för att det ska kunna uteslutas på förhand att företag påverkas i andra avseenden. Mot den bakgrunden är bristen på information i detta fall väsentlig.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Inget anges om särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns visserligen såvitt Regelrådet kan bedöma ingenting som talar för att reglernas omfattning skulle medföra en negativ effekt för små företag. En konsekvensutredning ska emellertid innehålla information om vilka överväganden som förslagsställaren har gjort i detta avseende och att sådan information helt saknas är därför en väsentlig brist.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen i några avseenden håller tillräcklig kvalitet. Det rör sig bland annat om beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget och alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd. När det gäller exempelvis redovisningen av berörda företag och påverkan på företagets kostnader och konkurrensförhållanden är emellertid inte redovisningen tillräckligt tydlig för att kunna anses hålla den kvalitet som krävs.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 21 december 2016.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Samuel Engblom, Yvonne von Friedrichs, Lennart Renbjer och Karin Hellerstedt.

Ärendet föredrogs av Per Högström.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Per Högström
Föredragande